ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในการลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร จังหวัดลำพูน

ชื่อผู้เขียน นายเอกธิชัย ขนาบแก้ว

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาวรณ์	โอภาสพัฒนกิจ	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราภา	คุณาพร	กรรมการ
อาจารย์ปรัชวาล	สุกุมลนันทน์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ดุษฎี	ณ ลำปาง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในการลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางเพิ่มการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการลดการใช้สารเคมี และเงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ การวิจัยนี้ประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนการเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนมีดังนี้ 1) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการลดการใช้สารเคมี 2) การกระตุ้นให้เกษตรกรเรียนรู้สถานภาพของชุมชนโดยการวิเคราะห์ชุมชนร่วมกันโดยใช้เทคนิค AIC และ SWOT analysis 3) การกระตุ้นให้ชาวบ้านตระหนักถึงความจำเป็นในการลดการใช้สารเคมี โดยใช้วิทยากรกระบวนการจากนอกชุมชน 4) การแสวงหาทางเลือกโดยการศึกษาดูงาน 5) การทดลองทางเลือกโดยการทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ 6) การสรุปบทเรียนหลังกิจกรรมทุกครั้ง 7) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัยเชิงเนื้อหาและกระบวนการ

เงื่อนไขที่ทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มการมีส่วนร่วมในการลดการใช้สารเคมี คือ 1) การกระตุ้นให้เกษตรกรคิด วางแผน ปฏิบัติ สรุปบทเรียน โดยวิทยากรกระบวนการที่มาจากภายนอกและในชุมชน 2) คำถามวิจัย เป็นประเด็นที่เกษตรกรต้องการค้นหาคำตอบ 3) มีการจัดกระบวนการกลุ่มโดยวิทยากรกระบวนการ นำไปสู่กิจกรรมการดูงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ การร่วมคิดหาทางเลือกเป็นหมู่คณะ 4) ทางเลือกกล่าวคือการทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพเป็นกิจกรรมที่ทดลองทำได้ง่าย ไม่ซับซ้อน ปฏิบัติได้จริง เมื่อสำเร็จเกษตรกรเกิดความมั่นใจที่จะคิด ทดลองทำและปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา 5) เกษตรกรได้สรุปบทเรียน เป็นการทบทวนไตร่ตรองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Chiang Mai University

Thesis Title Increasing Community Participation for Reducing Chemical Pesticide Use Among Farmers in Lamphun Province

Author Mr. Eaktichai Khanabkaew

M.S. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee

Asst. Prof. Dr. Avorn	Opatpatanakit	Chairman
Asst. Prof. Warapa	Kunaporn	Member
Lect. Prachaval	Sukumalanand	Member
Assoc. Prof. Dusdee	Nalampang	Member

Abstract

The objective of this research was to find out of the process to increase community participation for reducing use of chemical pesticide and necessary conditions contributed to the success. The participatory action research (PAR) was applied as a research methodology.

It was found that the process to increase to increase community participation is as follow: 1) increase villagers' understanding about community-based research as a methodology to reduce use of chemical pesticide, 2) facilitate villagers' learning about village situation using AIC and SWOT analysis technique, 3) increase villagers' awareness of the need to reduce use of chemical pesticide by external facilitator 4) search for alternative by sharing experience with successful case, 5) try on alternative through bio-fertilizer production, 6) continuous reflection on lessons learned after each activity and 7) analysis and synthesis of research output on its content and process.

The necessary conditions contributed to the success are as follow: 1) facilitate villagers to critically think, plan, act and reflect on lessons learned by internal and external facilitators 2) research question comes from villagers 3) group processes facilitated by facilitator lead to such activities as visiting successful case, sharing of information and experience which then contributed to find out alternative 4) bio-fertilizer is alternative activity which is practical, its success then contributed to villagers' confidence to search for more improvement. 5) villagers have continuously organized a critical reflection on lessons learned.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University